

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(andra avdelningen i utökad sammansättning)
den 10 juli 1997 *

I mål T-227/95,

AssiDomän Kraft Products AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Stockholm,

AB Iggesunds Bruk, bolag bildat enligt svensk rätt, Örnsköldsvik (Sverige),

Korsnäs AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Gävle (Sverige),

MoDo Paper AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Örnsköldsvik (Sverige),

Södra Cell AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Växjö (Sverige),

Stora Kopparbergs Bergslags AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Falun (Sverige),

Svenska Cellulosa AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Sundsvall (Sverige),

* Rättegångsspråk: engelska.

företrädna av John E. Pheasant, solicitor of the Supreme Court of England and Wales och advokaten Christophe Raux, Paris, delgivningsadress: advokatbyrån Loesch & Wolter, 11, rue Goethe, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av Wouter Wils, rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 4 oktober 1995 om avslag på sökandenas begäran till följd av domstolens dom av den 31 mars 1993 i de förenade målen C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 och C-125/85 till C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m. fl. mot kommissionen (Rec. 1993, s. I-1307) om återbetalning av de böter som dessa ålades enligt kommissionens beslut 85/202/EEG av den 19 december 1984 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV. 29.725-Pappersmassa) (EGT 1985, L 85, s. 1),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(andra avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna C. W. Bellamy och A. Kalogeropoulos,

justitiesekreterare: H. Jung,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 11 september 1996,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Den faktiska och den rättsliga bakgrunden i förevarande mål är densamma som i domstolens dom av den 31 mars 1993 i de förenade målen C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 och C-125/85 till C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m. fl. mot kommissionen (Rec. 1993, s. I-1307, nedan kallad domen av den 31 mars 1993). I denna dom ogiltigförklarade domstolen delvis kommissionens beslut 85/202/EEG av den 19 december 1984 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV. 29.725-Pappersmassa) (EGT 1985, L 85, s. 1, nedan kallat pappersmassabeslutet). Ärendets bakgrund framgår av nämnda beslut och av domstolens dom.

- 2 Sökande i förevarande mål är sju företag etablerade i Sverige som är verksamma inom området för pappersmassa. De utgörs av tio av de elva svenska företag (nr 30-39) till vilka pappersmassabeslutet är riktat (nedan kallade de svenska företag till vilka beslutet är riktat) eller deras rättighetsinnehavare.

- 3 Kommissionen konstaterade i pappersmassabeslutet att vissa av de 43 företag till vilka detta beslut är riktat under vissa angivna perioder hade överträtt artikel 85.1 i EEG-fördraget, numera EG-fördraget (nedan kallat fördraget), bland annat genom att ha samordnat priset på blekt sulfatpappersmassa.

- 4 I artikel 1 i pappersmassabeslutet uppräknas de av kommissionen konstaterade överträdelserna av artikel 85, de företag till vilka beslutet är riktat och de aktuella tidsperioderna. De i förevarande mål relevanta överträdelser som de svenska företag till vilka beslutet är riktat ansågs ha gjort sig skyldiga till var de nedanstående.

- 5 I artikel 1.1 i pappersmassabeslutet konstaterade kommissionen att de svenska företag till vilka beslutet är riktat, med undantag av Billerud-Uddeholm och Uddeholm AB, tillsammans med andra finländska, amerikanska, kanadensiska och norska producenter hade samordnat "priset på blekt sulfatpappersmassa avsett för Europeiska ekonomiska gemenskapen" under hela eller delar av tidsperioden mellan åren 1975 och 1981.

- 6 Enligt artikel 1.2 hade samtliga svenska företag till vilka beslutet är riktat överträtt artikel 85 i fördraget genom att ha samordnat priset på försäljningen av blekt sulfatpappersmassa till gemenskapen, i vart fall till kunder i Belgien, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna och Förenade kungariket.

7 I artikel 3 i pappersmassabeslutet ålade kommissionen nästan alla företag till vilka beslutet är riktat böter på mellan 50 000 och 500 000 ecu. Nio av de svenska företag till vilka beslutet är riktat ålades böter. Dessa företag väckte inte talan om ogiltigförklaring mot detta beslut utan betalade sina böter.

8 Emellertid väckte 26 andra av de 43 företag till vilka pappersmassabeslutet ursprungligen är riktat eller deras rättighetsinnehavare talan om ogiltigförklaring mot detta beslut med stöd av artikel 173 i fördraget. Genom dom av den 31 mars 1993 ogiltigförklarade domstolen bland annat artikel 1.1 och 1.2 i pappersmassabeslutet som fastslår överträdelser av artikel 85.1 i fördraget. Vidare upphävde eller nedsatte domstolen böterna för de företag som hade väckt talan.

9 Det relevanta avsnittet i domslutet i domen av den 31 mars 1993 har följande lydelse:

”1) Artikel 1.1 i kommissionens beslut 85/202/EEG av den 19 december 1984 om ett förfarande om överträdelse av artikel 85 i fördraget ogiltigförklaras.

2) Artikel 1.2 i ovannämnda beslut ogiltigförklaras.

...

7) De böter som ålagts sökandena upphävs, med undantag av de böter som avser Finncell och med undantag av de böter som ålagts Canfor, MacMillan, St Anne och Westar, vilka nedsätts till 20 000 ecu.

...”

- 10 Efter domens avkunnande begärde sökandena genom skrivelse av den 24 november 1993 att kommissionen mot bakgrund av domen skulle ompröva deras rättsliga ställning och återbetala de böter som sökandena hade erlagt så vitt dessa översteg de 20 000 ecu som domstolen ålagt vissa sökanden att utge till följd av överträdelserna i de delar av beslutet som inte ogiltigförklarats.
- 11 Skrivelsen av den 24 november 1993 hade följande lydelse:

”[...] The Swedish respondents contend that the Commission may not retain the fines they paid for infringements of Article 85(1) by concertation on announced and transaction prices once the ECJ has annulled the Commission’s relevant finding.

[...]

[...] The Swedish undertakings who paid fines in respect of infringements of Article 85(1) which have now been annulled by the Court are entitled to recover those fines. It is clear from the caselaw (see, for example, the two Snutat cases- [1959] ECR 127 and [1961] ECR 53) that there is an obligation on the relevant Community institution (in this case, the Commission), to review the position of undertakings in a similar position, where the ECJ makes a ruling which is not addressed to those undertakings.

In this case, the Swedish respondents are in an identical position to the wood pulp producers who appealed the Commission’s decision. The Court has annulled the Commission’s findings in relations to concertation on announced and transaction prices. The Commission therefore has a duty to review the position of the Swedish respondents and to return that part of the fines paid by them which relates to the two infringements of Article 85(1) which have been annulled”.

[”... De svenska företagen anser att kommissionen inte kan behålla de böter som de erlagt för överträdelse av artikel 85.1 genom att ha samordnat annonserade priser och faktureringspriser, eftersom EG-domstolen har ogiltigförklarat kommissionens beslut i detta hänseende.

...

... De svenska företag som har erlagt böter för överträdelse av artikel 85.1 har rätt att återfå dessa böter, eftersom domstolen har ogiltigförklarat de delar av beslutet som avser dessa överträdelse. Det framgår klart av rättspraxis (se exempelvis de två domarna i målen Snupat, Rec. 1959, s. 275 och Rec. 1961, s. 103) att den berörda gemenskapsinstitutionen (i förevarande fall kommissionen) är skyldig att ompröva situationen för företag som befinner sig i en liknande situation, även om domstolens dom inte är riktad till dessa företag.

I detta fall befinner sig de svenska företag till vilka beslutet är riktat i samma situation som de pappersmassaproducenter som väckte talan mot kommissionens beslut. Domstolen ogiltigförklarade kommissionens konstateranden om samordning av annonserade priser och faktureringspriser. Kommissionen är följaktligen skyldig att ompröva de svenska företagens situation och till dessa återbetala den del av de av dem erlagda böterna som hänför sig till de två ogiltigförklarade överträdelserna av artikel 85.1”].

- 12 Genom skrivelse av den 6 december 1993 informerade kommissionen först sökandena om att deras skrivelse av den 24 november 1993 hade vidarebefordrats till generaldirektoratet för budget (GD XIX) för prövning huruvida detta direktorat kunde godkänna begäran.

- 13 Genom skrivelse av den 4 februari 1994 informerade sedan generaldirektören för generaldirektoratet för konkurrens (GD IV) sökandena att kommissionen hade för avsikt att avslå begäran. Vidare utsatte nämnda generaldirektör en tidsfrist inom vilken de kunde inkomma med eventuella yttranden.

- 14 Som svar på ovannämnda skrivelse begärde sökandena genom skrivelse av den 8 april 1994 att kommissionen skulle fatta ett slutligt beslut som avsåg rättsverkningarna av domen av den 31 mars 1993. Genom skrivelser av den 24 oktober och den 21 december 1994 upprepade sökandena denna begäran.

- 15 Genom skrivelse av den 4 oktober 1995 (nedan kallad skrivelsen av den 4 oktober 1995 eller det omtvistade beslutet) avsåg kommissionsledamoten med ansvar för konkurrensfrågor sökandenas begäran om återbetalning med följande ordalag:

”In your letter of 24 November 1993 you asked the Commission to review the position of your clients (‘the Swedish respondents’) in light of the Court’s judgment of 31 March 1993. More specifically, you requested the Commission to return the fines relating to the infringements found in the parts of its decision which had been annulled by the aforesaid judgment. Having received a preliminary reaction of my services (letter of 4 February 1994 signed by the Director General for Competition), you reiterated your request in your letters of 8 April, 24 October and 21 December 1994.

I do not see any possibility to accept your request. Article 3 of the decision imposed a fine on each of the producers on an individual basis. Consequently, in point 7 of the operative part of its judgment, the Court annulled or reduced the fines imposed on each of the undertakings who were applicants before it. In the absence of an application of annulment on behalf of your clients, the Court did not and indeed could not annul the parts of Article 3 imposing a fine on them. It follows

that the obligation of the Commission to comply with the judgment of the Court has been fulfilled in its entirety by the Commission reimbursing the fines paid by the successful applicants. As the judgement does not affect the decision with regard to your clients, the Commission was neither obliged nor indeed entitled to reimburse the fines paid by your clients.

As your clients' payment is based on a decision which still stands with regard to them, and which is binding not only on your clients but also on the Commission, your request for reimbursement cannot be granted."

[”I Er skrivelse av den 24 november 1993 begärde Ni att kommissionen skall ompröva Era klienters situation (de svenska företag till vilka beslutet är riktat) mot bakgrund av domstolens dom av den 31 mars 1993. Närmare bestämt begärde Ni att kommissionen skall återbetala böterna avseende de överträdelser som fastställs i de delar av beslutet som ogiltigförklarades genom nämnda dom. Efter att ha erhållit en första kommentar från min avdelning (skrivelse av den 4 februari 1994 undertecknad av generaldirektören för konkurrensfrågor), upprepade Ni Er begäran genom skrivelser av den 8 april, av den 24 oktober och av den 21 december 1994.

Jag ser ingen möjlighet att bifalla Er begäran. I artikel 3 i beslutet ålades varje producent böter på individuell basis. Därför upphävde eller nedsatte domstolen i punkt 7 i domslutet de böter som ålagts vart och ett av de företag som hade väckt talan vid domstolen. Eftersom Era klienter inte har väckt talan om ogiltigförklaring mot beslutet har domstolen varken ogiltigförklarat eller ens haft möjlighet att ogiltigförklara de delar av artikel 3 där de ålades böter. Följaktligen har kommissionen helt och hållet uppfyllt sin skyldighet att följa domstolens dom när den har återbetalat de böter som erlagts av de sökande vars talan bifölls. Eftersom domen inte påverkar den del av beslutet som avser Era klienter, har kommissionen varken skyldighet eller rätt att återbetala Era klienters böter.

Eftersom Era klienters betalning är baserad på ett beslut som fortfarande är giltigt i förhållande till dem, och inte bara är bindande med avseende på Era klienter utan även med avseende på kommissionen, avslås Er begäran om återbetalning.”]

Förfarandet och parternas yrkanden

- 16 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 15 december 1995 har sökandena väckt förevarande talan.

- 17 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet och uppmanade kommissionen att vid förhandlingen uttala sig om huruvida domstolens dom av den 22 mars 1961 i de förenade målen 42/59 och 49/59, Snupat mot höga myndigheten (Rec. 1961, s. 99) är relevant i förevarande fall.

- 18 Parterna har vid förhandlingen den 11 september 1996 avgivit muntliga yttranden och svarat på förstainstansrättens frågor. Förstainstansrätten var sammansatt av ordföranden H. Kirschner samt domarna B. Vesterdorf, C. W. Bellamy, A. Kalogeropoulos och A. Potocki.

- 19 Till följd av domaren H. Kirschners bortgång den 6 februari 1997 deltog de tre domare som har undertecknat domen i överläggningarna i enlighet med artikel 32 i rättegångsreglerna.

20 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

- ogiltigförklara beslutet av den 4 oktober 1995,
- förplikta kommissionen att vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att följa domstolens dom av den 31 mars 1993, och, i synnerhet, att till sökandena återbetala de böter som har erlagts av var och en av sökandena, eller av respektive tidigare rättsinnehavare, med de belopp som anges i bilaga 6 i ansökan,
- förplikta kommissionen att erlægga ränta på sagda belopp för tiden från och med den dag böterna betalades av de svenska företag till vilka beslutet är riktat till dess återbetalning sker
 - inledningsvis enligt vid tidpunkten för betalningen av böterna gällande EMCF-räntefot och sedan enligt EMI-räntefot med tillägg av 1,5 procentenheter, eller
 - enligt gällande basräntefot för utlåning som tillämpas av Banque Nationale de Belgique med tillägg av 1 procentenhet,

med de belopp som anges i bilaga 9 till ansökan,

- förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

- avvisa talan,
- alternativt ogilla talan,
- förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Om det första yrkandet som avser ogiltigförklaring av det påstådda beslutet i skrivelsen av den 4 oktober 1995

Huruvida talan kan upptas till saksprövning

Parternas argument

- 22 Kommissionen har gjort gällande att yrkandet om ogiltigförklaring skall avvisas, eftersom skrivelsen av den 4 oktober 1995 enbart utgör en bekräftelse av pappersmassabeslutet så vitt avser sökanden. Mot denna bakgrund utgör nämnda skrivelse inte en rättsakt mot vilken talan kan väckas.
- 23 Skrivelsen av den 4 oktober 1995 innehåller inga nya uppgifter i förhållande till pappersmassabeslutet som innebär att sökandenas rättsliga ställning ändras. I skrivelsen bekräftas endast att pappersmassabeslutet fortfarande gäller med avseende på sökandena och att det därmed inte finns anledning att ompröva detta beslut.
- 24 Talan avser i själva verket pappersmassabeslutet trots att den är riktad mot ett nytt beslut som påstås finnas i skrivelsen av den 4 oktober 1995. Eftersom tidsfristen för att väcka talan om ogiltigförklaring mot pappersmassabeslutet gått ut sedan lång tid, skall denna talan följaktligen avvisas.
- 25 Sökandena har gjort gällande att skrivelsen av den 4 oktober 1995 utgör en rättsakt mot vilken talan kan väckas i den mening som avses i artikel 173 i fördraget.
- 26 Nämnda skrivelse skall nämligen anses utgöra ett nytt beslut i förhållande till pappersmassabeslutet. I denna redogör kommissionen för första gången för sin

ståndpunkt avseende de skyldigheter som åligger den enligt domen av den 31 mars 1993. Vidare beslutar kommissionen mot bakgrund av denna ståndpunkt att inte återbetala de böter som har erlagts av sökandena och av de företag vilkas rättigheter och skyldigheter sökandena har övertagit.

- 27 Det är följaktligen enligt sökandena inte korrekt att skrivelsen av den 4 oktober 1995 inte innehåller några uppgifter som inte redan framgår av pappersmassabeslutet. I det beslutet fastslog kommissionen att sökandena på vissa punkter hade överträtt konkurrensreglerna och beordrade dem att upphöra med dessa överträdelser samt ålade dem böter. I skrivelsen av den 4 oktober 1995 beslutade kommissionen däremot för första gången entydigt och slutligt att inte återbetala böterna.
- 28 Det är fråga om en rättsakt som direkt och oåterkalleligt påverkar de berörda företagens rättsliga ställning (domstolens dom av den 11 november 1981 i mål 60/81, IBM mot kommissionen, Rec. 1981, s. 2639, och förstainstansrättens dom av den 18 december 1992 i de förenade målen T-10/92, T-11/92, T-12/92 och T-15/92, Cimenteries CBR m. fl. mot kommissionen, Rec. 1992, s. II-2667).

Förstainstansrättens bedömning

- 29 Förstainstansrätten påpekar inledningsvis att det framgår av fast rättspraxis att en talan mot ett beslut som enbart bekräftar ett tidigare beslut, vilket inte har ifrågasatts i rätt tid, inte kan prövas i sak (domstolens dom av den 15 december 1988 i de förenande målen 166/86 och 220/86, Irish Cement mot kommissionen, Rec. 1986, s. 6473, punkt 16, och förstainstansrättens dom av den 14 juli 1995 i mål T-275/94, Groupement des cartes bancaires "CB" mot kommissionen, Rec. 1995, s. II-2169, punkt 27). En rättsakt som inskränker sig till att bekräfta en tidigare rättsakt ger inte de berörda möjlighet att på nytt ta upp frågan om den bekräftade rättsaktens lagenlighet (den ovannämnda domen av den 22 mars 1961, Snupat mot Höga myndigheten, s. 146).

- 30 I förevarande mål begärde sökandena genom skrivelsen av den 24 november 1993 att kommissionen till följd av domen av den 31 mars 1993 på nytt skulle pröva pappersmassabeslutets rättsverkningar med avseende på sökandena. De begärde i synnerhet att kommissionen skulle återbetala böterna avseende de överträdelse som konstaterades i de delar av nämnda beslut som ogiltigförklarades genom domstolens dom.
- 31 Genom skrivelsen av den 4 oktober 1995 avslogs denna begäran om omprövning med motiveringen att kommissionen hade uppfyllt sin skyldighet att följa domen av den 31 mars 1993 genom att återbetala de erlagda böterna i den mån dessa hade upphävts genom domstolens dom.
- 32 För att kunna avgöra om kommissionens vägran att ompröva pappersmassabeslutets lagenlighet i den del som avser sökandena enbart utgör en bekräftande rättsakt, är det inledningsvis nödvändigt att undersöka om kommissionen har en sådan omprövningsskyldighet enligt artikel 176 i fördraget.
- 33 Förstainstansrätten anser nämligen att det enbart är i detta fall som rättsakten — som framgår av kommissionens skrivelse av den 4 oktober 1995 och som implicit avser omfattningen av kommissionens skyldigheter enligt artikel 176 i fördraget till följd av domen av den 31 mars 1993 — skulle kunna anses utgöra ett nytt beslut som kan ifrågasättas genom en talan om ogiltigförklaring (se i detta hänseende domstolens dom av den 26 april 1988 i de förenade målen 97/86, 193/86, 99/86 och 215/86, Asteris m. fl. mot kommissionen, Rec. 1988, s. 2181, punkterna 8, 32 och 33). Det sistnämnda beslutet skulle därför anses ha fattats i ett nytt rättsligt sammanhang jämfört med det i vilket pappersmassabeslutet antogs.
- 34 Eftersom det hänför sig till talan i sak att avgöra om huruvida kommissionen till följd av domen av den 31 mars 1993 är skyldig att ompröva pappersmassabeslutets lagenlighet med avseende på sökandena, skall frågan om talan kan upptas till prövning prövas i samband med talan i sak.

Talan i sak

Parternas argument

- 35 Sökandena har endast åberopat en grund till stöd för sin talan. De anser att kommissionen har underlåtit att beakta rättsverkningarna av domen av den 31 mars 1993 genom att vägra ompröva pappersmassabeslutet till följd av nämnda dom med avseende på sökandena och genom att vägra återbetala de böter som sökandena har erlagt. Denna grund kan uppdelas i två led.
- 36 Sökandena har genom grundens första led gjort gällande att kommissionen har åsidosatt den gemenskapsrättsliga principen att en dom om ogiltigförklaring innebär att den omtvistade rättsakten, i förevarande mål pappersmassabeslutet, är ogiltig erga omnes (gentemot envar) och ex tunc (från rättsaktens tillkomst).
- 37 Det framgår av artikel 174 första stycket i fördraget att effekten erga omnes till följd av en dom om ogiltigförklaring omfattar såväl beslut, vilket det är fråga om i förevarande fall, som förordningar. I nämnda artikel görs inte skillnad mellan olika rättsakter vad gäller rättsverkningarna av en ogiltigförklaring.
- 38 I motsats till kommissionens påstående skall pappersmassabeslutet inte anses som en rad individuella beslut utan som ett enda beslut riktat till många företag. Denna bedömning överensstämmer med domstolens uttalanden i domen av den 31 mars 1993 enligt vilka kommissionen inte försökte förklara på vilket sätt de överträdelser som avses i artikel 1.1 och 1.2 i beslutet angår varje enskilt företag till vilka det är riktat genom att uppge mellan vilka parter och under vilka perioder samordningen skulle ha ägt rum.

- 39 Effekten erga omnes till följd av en dom om ogiltigförklaring har vidare slagits fast i en omfattande rättspraxis (se domstolens domar av den 21 december 1954 i mål 2/54, Italien mot Höga myndigheten, Rec. 1954, s. 73, av den 11 februari 1955 i mål 3/54, Assider mot Höga myndigheten, Rec. 1955, s. 123, och i mål 4/54, I. S. A mot Höga myndigheten, Rec. 1955, s. 177, av den 28 juni 1955 i mål 5/55, Assider mot Höga myndigheten, Rec. 1955, s. 263, och av den ovannämnda domen av den 22 mars 1961, Snutat mot Höga myndigheten; generaladvokaten Lagranges förslag till avgörande till domstolens dom av den 27 mars 1963 i mål 28/62, 29/62 et 30/62, Da Costa en Schaake m. fl., Rec. 1963, s. 59, 79; generaladvokatens Gands förslag till avgörande till domstolens beslut av den 5 oktober 1969 i mål 50/69 R, Tyskland mot kommissionen, Rec. 1969, s. 449, 454; generaladvokaten Dutheillet de Lamothés förslag till avgörande till domstolens dom av den 13 juni 1972 i de förenade målen 9/71 och 11/71, Compagnie d'Approvisionnement et des Grands moulins de Paris mot kommissionen, Rec. 1972, s. 391, 411; domstolens dom av den 25 november 1976 i mål 30/76, Küster mot parlamentet, Rec. 1976, s. 1719, samt generaladvokaten Reischls förslag till avgörande till denna dom, Rec. 1976, s. 1730; domstolens domar av den 5 mars 1980 i mål 76/79, Könecke mot kommissionen, Rec. 1980, s. 665, av den 13 maj 1981 i mål 66/80, International Chemical Corporation, Rec. 1981, s. 1191, den ovannämnda domen Asteris m. fl. mot kommissionen och domstolens dom av den 2 mars 1989 i mål 359/87, Pinna, Rec. 1989, s. 585, samt generaladvokaten Lenz:s förslag till avgörande till denna dom, punkterna 13 till 16 och 29).
- 40 Sökandena har påpekat att även om gemenskapsdomstolarna har möjlighet att begränsa effekten erga omnes av sina domar (se exempelvis förstainstansrättens domar av den 29 juni 1995 i mål T-30/91, Solvay mot kommissionen, REG 1995, s. II-1775 och i mål T-36/91, ICI mot kommissionen, REG 1995, s. II-1847) använde sig domstolen inte av denna möjlighet i domen av den 31 mars 1993. Till skillnad från artikel 1.4 i pappersmassabeslutet ogiltigförklarade domstolen artikel 1.1 och 1.2 i nämnda beslut utan att begränsa följderna av denna ogiltigförklaring på något sätt. Detta innebär att konstaterandena i dessa punkter även ogiltigförklarades med avseende på sökandena.
- 41 Det förhållandet att det anges i punkt 7 i domslutet i nämnda dom att "de böter som ålagts sökandena upphävs" inverkar enligt sökandena inte på denna bedömning. Domstolen har endast hänvisat till "sökandena" för att göra skillnad mellan de företag för vilka domstolen helt och hållet upphävde böterna och de företag för vilka den helt eller delvis fastslog böterna.

- 42 Enligt sökandena är kommissionen således till följd av domen av den 31 mars 1993, i syfte att undvika otillbörlig vinst, skyldig att återkalla pappersmassabeslutet i den del de svenska företag till vilka beslutet är riktat ålades böter för de överträdelser som konstaterats i dessa punkter. Vidare skall kommissionen delvis återbetala dessa böter med tillägg för ränta som motsvarar fördelen av att ha disponerat över dessa medel.
- 43 Sökandena har vidare genom grundens andra led gjort gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 176 i fördraget.
- 44 Den berörda institutionen är nämligen enligt sökandena skyldig att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen om ogiltigförklaring inte bara i förhållande till parterna i målet utan även till övriga parter. Skyldigheten att följa en dom innebär bland annat att svarandeinstitutionen är skyldig att till följd av domen ompröva liknande fall. I förevarande mål skulle kommissionen bland annat tillse att de svenska företag till vilka beslutet är riktat som befinner sig i liknande situation som sökandena vid domstolen försätts i samma situation som de sistnämnda (den ovannämnda domen av den 22 mars 1961, Snupat mot Höga myndigheten och även domstolens domar av den 6 mars 1979 i mål 92/78, Simmentahl mot kommissionen, Rec. 1979, s. 777, och den ovannämnda domen i målet Könecke mot kommissionen).
- 45 I detta syfte skall den berörda institutionen inte bara beakta domslutet i domen utan även domskälen i denna (den ovannämnda domen i målet Asteris m. fl. mot kommissionen). I detta hänseende har sökandena betonat att domen av den 31 mars 1993 innehåller allmänna överväganden som även avser de överträdelser som sökandena ansågs ha gjort sig skyldiga till.
- 46 Sökandena har bland annat påpekat att domstolen ogiltigförklarade artikel 1.1 i pappersmassabeslutet med motiveringen att kommissionen inte hade förklarat vissa handlingars bevisvärde och inte hade visat att samordningen av priserna var den enda plausibla förklaringen till indikationerna på det likabeteende som den ansåg föreligga. Vidare har sökandena betonat att artikel 2.1 ogiltigförklarades med motiveringen att det ifrågavarande konstaterandet om överträdelse inte hade gjorts i

meddelandet om anmärkningar, vilket utgör ett åsidosättande av rätten till försvar. Detta innebär att det förekom ett fel i kommissionens förfarande med avseende på vart och ett av de företag till vilka detta meddelande om anmärkningar var riktat vilka senare anklagades för att ha deltagit i denna överträdelse. Samtliga böter som erlagts till följd av dessa konstateranden skulle således ha återbetalats.

- 47 Kommissionen har påpekat att huvudfrågan i förevarande mål är om ett företag som kommissionen har ålagt böter för överträdelse av konkurrensrätten och som har betalat dessa böter utan att väcka talan om ogiltigförklaring mot beslutet där efter kan kräva återbetalning av dessa böter med motiveringen att gemenskapsdomstolarna har upphävt böterna för andra företag som har väckt talan om ogiltigförklaring i rätt tid och vars talan har bifallits.
- 48 Enligt kommissionen skall denna fråga besvaras nekande, eftersom beslut om åläggande av böter utgör enskilda beslut som riktar sig till olika företag. Endast det företag till vilket ett beslut är riktat kan väcka talan om ogiltigförklaring av detta beslut. Om ett företag till vilket ett beslut är riktat väljer att inte väcka talan om ogiltigförklaring inom de tidsfrister som fastställts i detta hänseende, är beslutet enligt artikel 189 i fördraget fortfarande gällande gentemot dessa i alla delar. Det finns således inga skäl för att kommissionen skulle ha skyldighet eller rätt att återbetala — inte ens delvis — böterna i fråga. Tidsfristen i artikel 173 i fördraget skulle kringgås om sökandenas talan bifalls.
- 49 Kommissionen har bestritt sökandenas påstående att domstolens ogiltigförklaring av artikel 1.1 och 1.2 i pappersmassabeslutet har en effekt erga omnes som innebär att kommissionen är skyldig att återbetala de erlagda böterna avseende de konstateranden som görs i dessa två punkter.

- 50 Kommissionen har i detta hänseende påstått att sökandena har blandat ihop ett beslut och en förordnings rättsliga status. Medan en förordning medför rättsverkningar för en allmän och abstrakt kategori personer, är ett beslut en enskild administrativ rättsakt som påverkar den rättsliga ställningen för det enskilda företag till vilken det är riktat. Enbart den omständigheten att besluten genom vilka sökandena ålades böter fattades vid samma tidpunkt som beslut som avser andra inblandade företag inverkar inte på de enskilda beslutens individuella karaktär. Medan ogiltigförklaringen av en förordning får allmän effekt, påverkar däremot ogiltigförklaringen av ett beslut endast de sökanden vars talan bifölls.
- 51 Eftersom pappersmassabeslutet i realiteten endast utgör en rad enskilda beslut som är riktade till olika företag och som ålägger individuella böter, har domen av den 31 mars 1993 ingen effekt erga omnes på det sätt som sökandena har påstått. Denna tolkning stöds av domstolens lydelse enligt vilken domstolen upphävde eller nedsatte "de böter som sökandena har ålagts", det vill säga böterna för de företag som väckte talan. Domstolen hade inte kunnat upphäva de böter som har ålagts de svenska företag till vilka beslutet är riktat.
- 52 Kommissionen har hävdad, beträffande påståendet att den har åsidosatt artikel 176 i fördraget, att den uppfyllde sin skyldighet att följa domen av den 31 mars 1993 genom att återbetala de böter som har erlagts av de sökanden vars talan har bifallits vid domstolen. Vad beträffar de svenska företag till vilka beslutet är riktat, som är sökande i förevarande mål, har kommissionen varken skyldighet eller rätt att återbetala de av dessa företag betalda böterna.
- 53 Slutligen anser kommissionen att det är uppenbart felaktigt av sökandena att påstå att kommissionen skall tillse att de svenska företag till vilka beslutet är riktat som

befinner sig i en liknande situation som sökandena vid domstolen försätts i samma situation som de sistnämnda. De svenska företag till vilka beslutet är riktat befinner sig nämligen inte i samma situation som övriga företag till vilka beslutet är riktat, eftersom de inte har väckt talan om ogiltigförklaring inom den tidsfrist som anges i artikel 173 i fördraget.

- 54 Kommissionen har som svar på en fråga från förstainstansrätten gjort gällande att den ovannämnda domen i målet Snuapat mot Höga myndigheten inte är tillämplig i förevarande fall. Omständigheterna i det förevarande målet skiljer sig nämligen avsevärt från de som förelåg i målet Snuapat (se förutom den ovannämnda domen av den 22 mars 1961 i målet Snuapat mot Höga myndigheten, domstolens domar av den 17 juli 1959 i de förenade målen 32/58 och 33/58, Snuapat mot Höga myndigheten, Rec. 1959, s. 275, och av den 12 juli 1962 i mål 14/61, Hoogovens mot Höga myndigheten, Rec. 1962, s. 485). För det första hade Snuapat till skillnad från de svenska företag till vilka beslutet är riktat i rätt tid utnyttjat alla möjligheter att väcka talan mot Höga myndighetens beslut som gick dem emot. För det andra avsåg målet Snuapat ett utjämningsystem som genom sin karaktär gjorde att det kunde fastställas ett samband med Höga myndighetens behandling av olika företag. De undantag som vissa företag beviljats medförde automatiskt högre avgifter för de övriga företagen, däribland sökanden Snuapat. Ett sådant samband mellan de företag till vilka beslutet är riktat föreligger inte i förevarande fall.

Förstainstansrättens bedömning

- 55 Förstainstansrätten skall inledningsvis pröva sökandenas påstående att domen av den 31 mars 1993 har en effekt erga omnes. Enligt sökandena ogiltigförklarade domstolen artikel 1.1 och 1.2 i pappersmassabeslutet utan att begränsa omfattningen av denna ogiltighet, vilket medför att kommissionens konstateranden beträffande de överträdelser som anges i dessa punkter även skulle vara ogiltiga beträffande sökandena.

- 56 Detta påstående kan inte godtas. Inget hindrar kommissionen från att fatta ett enda beslut som avser flera överträdelser även om vissa företag till vilka beslutet är riktat inte anses ha deltagit i vissa av dessa. En förutsättning är dock att samtliga företag till vilka beslutet är riktat kan utläsa i detalj vilka klagomål som avser dem (domstolens dom av den 16 december 1975 i de förenade målen 40/73 till 48/73, 50/73, 54/73 till 56/73, 111/73, 113/73 och 114/73, "Suiker Unie" m. fl. mot kommissionen, Rec. 1975, s. 1663, punkt 111). Förstainstansrätten anser därför att pappersmassabeslutet, trots att det är utformat och offentliggjort som ett enda beslut, skall betecknas som en rad enskilda beslut i vilka det i förhållande till vart och ett av de företag till vilka det är riktat fastställs den eller de överträdelser dessa företag ansågs ha gjort sig skyldiga till och i förekommande fall de böter som de har ålagts. Således hade kommissionen om den så önskat formellt sett kunnat anta flera olika enskilda beslut om de aktuella överträdelserna av artikel 85 i fördraget.
- 57 Denna bedömning stöds vidare av pappersmassabeslutets lydelse. I detta anges vilka överträdelser varje enskilt företag har gjort sig skyldigt till och följaktligen åläggs de företag till vilka beslutet är riktat enskilda böter (se bland annat artiklarna 1 och 3 i pappersmassabeslutet).
- 58 Enligt artikel 189 i fördraget är varje enskilt beslut som ingår i pappersmassabeslutet bindande till alla delar för det företag som avses. Om ett företag till vilket beslutet är riktat inte med stöd av artikel 173 i fördraget har väckt talan mot den del av pappersmassabeslutet som avser det företaget, är beslutet gällande och tvingande gentemot detta företag (se i detta avseende domstolens dom av den 9 mars 1994 i mål C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, Rec. 1994, s. I-833, punkt 13).
- 59 Om ett företag till vilket beslutet är riktat väcker talan om ogiltigförklaring av beslutet, skall gemenskapens domstolar enbart pröva de delar i beslutet som avser detta företag. Däremot utgör inte de delar av beslutet som avser övriga företag till

vilka det är riktat och som inte har ifrågasatts, en del av den tvist som gemenskapsdomstolarna skall avgöra.

- 60 Gemenskapens domstolar kan i en talan om ogiltigförklaring endast avgöra föremålet för den talan som parterna har väckt. Följaktligen kan ett beslut som pappersmassabeslutet endast ogiltigförklaras med avseende på de företag till vilka det är riktat och vars talan har bifallits vid gemenskapsdomstolarna.
- 61 Förstainstansrätten anser följaktligen att punkterna 1 och 2 i domslutet i domstolens dom skall tolkas på så sätt att artikel 1.1 och 1.2 i pappersmassabeslutet endast ogiltigförklarats i den del de avser de parter vars talan har bifallits vid domstolen. Denna bedömning bekräftas vidare av punkt 7 i domslutet enligt vilken domstolen endast upphävde eller nedsatte de ”böter som ålagts sökandena”.
- 62 Det kan i detta avseende konstateras att den rättspraxis som sökanden har åberopat till stöd för en effekt erga omnes är irrelevant i detta fall, vilket kommissionen med rätta har påpekat, eftersom alla åberopade rättsfall avser olika rättsliga frågeställningar mot bakgrund av mycket speciella omständigheter.
- 63 Härav följer att grundens första led skall ogillas.
- 64 Vidare skall i det andra ledet i den grund som sökandena har gjort gällande prövas, som går ut på att kommissionen har åsidosatt artikel 176 i fördraget genom att ha underlåtit att uppfylla sin skyldighet att ompröva pappersmassabeslutets lagenlighet i förhållande till de svenska företag till vilka beslutet är riktat.

- 65 Enligt artikel 176 första stycket i fördraget skall "[d]en eller de institutioner vars rättsakt har förklarats ogiltig ... vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen".
- 66 I sin skrivelse av den 4 oktober 1995 vägrade kommissionen att, till följd av domen av den 31 mars 1993, ompröva den rättsliga ställningen för de svenska företag till vilka pappersmassabeslutet är riktat. I synnerhet vägrade kommissionen att pröva om de åtgärder som skall vidtas för att följa domen omfattade en skyldighet för denna att helt eller delvis återbetala de böter som den i pappersmassabeslutet ålagt de företag till vilka beslutet är riktat som inte väckt talan om ogiltigförklaring. Till stöd för detta ställningstagande har kommissionen gjort gällande att den i vart fall varken hade skyldighet eller rätt att återbetala de böter som de svenska företagen hade erlagt.
- 67 Mot bakgrund av denna argumentering skall förstainstansrätten pröva om kommissionen enligt artikel 176 i fördraget, till följd av domen av den 31 mars 1993, var skyldig att ompröva pappersmassabeslutets lagenlighet i förhållande till de företag till vilka beslutet är riktat som inte har väckt talan om ogiltigförklaring i rätt tid. I förekommande fall skall förstainstansrätten vidare pröva om kommissionen i förevarande mål kunde vägra att ompröva ärendet med motiveringen att den varken hade skyldighet eller rätt att återbetala de böter som erlagts.
- 68 För att kunna fastställa omfattningen av kommissionens skyldigheter enligt artikel 176 i förevarande fall är det nödvändigt att närmare precisera innebörden av skyldigheten att "vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen" för att kunna utröna om denna skyldighet även innefattar åtgärder gentemot de företag till vilka pappersmassabeslutet är riktat som inte har väckt talan om ogiltigförklaring inom den tidsfrist som anges i artikel 173 i fördraget.

- 69 I detta hänseende konstaterar förstainstansrätten att det utifrån lydelsen av artikel 176 i fördraget inte går att dra slutsatsen att skyldigheten i denna artikel enbart föreligger i förhållande till parterna i den tvist som ledde fram till domen i fråga. Det kan således inte på förhand uteslutas att de åtgärder som den berörda institutionen skall vidta undantagsvis kan gå utanför ramen för den tvist som ledde fram till domen om ogiltigförklaring för att det skall vara möjligt att åtgärda följderna av de rättsstridigheter som konstaterades i nämnda dom (se i detta hänseende den ovannämnda domen i målet *Asteris m. fl. mot kommissionen*, punkt 28-31).
- 70 Domstolen har intagit en sådan ståndpunkt med avseende på artikel 34 i EKSG-fördraget i vilken det, för den berörda institutionen, föreskrivs liknande skyldigheter som de som föreskrivs i artikel 176 i fördraget. Domstolen ansåg nämligen i den ovannämnda domen av den 22 mars 1961 i målet *Snupat mot Höga myndigheten* att Höga myndigheten — till följd av en dom i vilken domstolen ansåg en administrativ rättsakt genom vilken sökanden beviljats fördelar i form av undantag vara rättsstridig — var skyldig att ompröva sitt tidigare ställningstagande beträffande dessa undantags laglighet. Vidare skulle Höga myndigheten pröva om liknande beslut som fattats tidigare till förmån för andra företag kunde kvarstå med beaktande av de principer som fastslogs i nämnda dom. Dessutom kunde Höga myndigheten, enligt legalitetsprincipen, i förekommande fall vara skyldig att återkalla de sistnämnda besluten (*Rec. 1961*, s. 150 och 159 till 161).
- 71 Förstainstansrätten anser att tre överväganden är relevanta för frågan om denna rättspraxis kan överföras på förevarande mål. För det första ogiltigförklaras genom domen av den 31 mars 1993 en del av en rättsakt som utgörs av flera enskilda beslut vilka har fattats efter ett gemensamt administrativt förfarande. För det andra var i förevarande mål denna rättsakt inte bara riktad till sökandena, utan de ålades även böter för påstådda överträdelser av artikel 85 i fördraget. Konstaterandet av dessa överträdelser ogiltigförklarades dock genom domen av den 31 mars 1993 med avseende på de företag till vilka rättsakten är riktad som hade väckt talan med stöd av artikel 173 i fördraget. För det tredje har sökandena påstått att de faktiska, ekonomiska och rättsliga analyser som ogiltigförklarades genom domen även legat till grund för de enskilda beslut som har fattats med avseende på sökandena i förevarande mål.

- 72 Under dessa omständigheter anser förstainstansrätten att den berörda institutionen enligt artikel 176 i fördraget kan vara skyldig, till följd av en begäran som har ingetts i rimlig tid, att pröva om den inte bara skall vidta åtgärder gentemot de parter vars talan har bifallits utan även gentemot de företag till vilka denna rättsakt är riktad som inte har väckt talan om ogiltigförklaring. Om domstolen ändrar bedömningen avseende överträdelse av artikel 85.1 i fördraget med motiveringen att det aktuella samordnade förfarandet inte har visats, skulle det strida mot legalitetsprincipen om kommissionen inte var skyldig att ompröva sitt ursprungliga beslut med avseende på en annan deltagare i samma samordnade förfarande som grundar sig på samma omständigheter.
- 73 Det är sedan nödvändigt att fastställa vilka skyldigheter som uppkommer till följd av domen av den 31 mars och att, mot bakgrund av de principer som anges ovan, undersöka i vilken mån kommissionen till följd av denna dom är skyldig att till följd av pappersmassabeslutet ompröva den rättsliga ställningen för de svenska företag till vilka beslutet är riktat. Vid denna bedömning är det nödvändigt att analysera både domslutet och domskälen.
- 74 Domstolen har fastslagit att den berörda institutionen — för att rätta sig efter en sådan dom och för att följa den fullt ut — inte bara är skyldig att respektera domslutet i domen utan även de domskäl som ledde fram till domslutet och som utgjorde det nödvändiga stödet för detta, eftersom domskälen är nödvändiga för att fastställa det exakta innehållet i domslutet. Det är nämligen dessa domskäl som dels identifierar den bestämmelse som anses vara rättsstridig, dels redovisar de exakta skälen bakom den rättsstridighet som fastslås i domslutet. Den berörda institutionen skall beakta dessa domskäl när den ogiltigförklarade rättsakten ersätts (den ovannämnda domen i målet Asteris m. fl. mot kommissionen, punkt 27).
- 75 I förevarande fall kan det konstateras att domstolen ogiltigförklarade artikel 1.1 i pappersmassabeslutet med stöd av överväganden som är allmänt tillämpliga på kommissionens bedömning av marknaden för pappersmassa och som inte grundas på någon prövning av de enskilda beteenden eller förfaranden som följts eller tillämpats av de företag till vilket pappersmassabeslutet är riktat.

- 76 Det kan i detta hänseende konstateras att kommissionen i nämnda bestämmelse i beslutet fastslog att pappersmassaproducenterna — bland annat de svenska företag till vilka beslutet är riktat som är sökande i förevarande mål — hade samordnat priset på blekt sulfatpappersmassa avsett för gemenskapen under hela eller delar av tidsperioden mellan år 1975-1981. Denna samordning utgjordes av ett system med kvartalsvis prisannonsering.
- 77 Domstolen fastslog dock att systemet med kvartalsvis prisannonsering inte som sådant stred mot artikel 85.1 i fördraget (punkterna 64 och 65 i domen) och ogillade kommissionens påstående att systemet med prisannonsering utgjorde ett indicium på att en samordning skulle ha ägt rum tidigare (punkt 66-127 i domen).
- 78 Beträffande det sistnämnda påståendet ansåg domstolen för det första att de telex som nämns i punkt 61 och följande i pappersmassabeslutet inte var tillräckligt bevis för den överträdelse som sökandena ansågs ha gjort sig skyldiga till, eftersom kommissionen inte hade kunnat precisera dessa handlingars bevisvärde.
- 79 För det andra ansåg domstolen att kommissionen, beträffande den övriga bevisningen, inte hade visat att en prissamordning var den enda plausibla förklaringen till indikationerna på likabeteende på marknaden.
- 80 Domstolen konstaterade nämligen med stöd av expertrapporter att systemet med prisannonsering kunde utgöra ett rationellt svar på den omständigheten att marknaden för pappersmassa utgjorde en marknad där beslut fattas på lång sikt och på köparnas och säljarnas behov att minska sina kommersiella risker. Vidare kan det förhållandet att datumen för prisannonseringen sammanföll vara en direkt följd av

den stora transparensen på marknaden, vilken inte kan klassificeras som artificiell. Slutligen kan likheten i prissättning och prisutveckling enligt domstolen rimligen förklaras av de tendenser till en oligopolsituation som fanns på marknaden samt av särskilda omständigheter som förelåg under vissa perioder (punkt 126 i domen).

81 Följaktligen fastställde domstolen att kommissionen i avsaknad av tungt vägande, nöjaktiga och samstämmiga indicier på en föregående samordning inte hade visat att prisannonseringen hade samordnats (punkt 127 i domen).

82 Förstainstansrätten anser att pappersmassabeslutets lagenlighet allvarligt kan ifrågasättas till följd av domstolens nämnda överväganden, som allmänt avser frågan om riktigheten av kommissionens rättsliga och ekonomiska bedömning av det likabeteende som observerats på marknaden, så vitt kommissionen konstaterar i artikel 1.1 att de svenska företag till vilka beslutet är riktat även åsidosatte artikel 85.1 i fördraget genom att under de nämnda perioderna ha samordnat priset på blekt sulfatpappersmassa avsett för gemenskapen.

83 I punkt 82 i pappersmassabeslutet har kommissionen påstått att den, för att fastställa samordningen, såväl har stött sig på olika former av direkt eller indirekt informationsutbyte som det konstaterade likabeteendet (se även punkt 66 i domen av den 31 mars 1993). Det framgår emellertid av kommissionens svar på domstolens frågor att det likabeteende som observerats på marknaden utgjorde huvudbeviset för den påstådda överträdelsen. Enligt kommissionen stöds slutsatsen om förekomsten av samordning av annonserade priser eller faktureringspriser inte enbart av de telex eller de övriga dokument som anges i punkt 61-70 i pappersmassabeslutet (se punkt VII. E i förhandlingsrapporten till domen av den 31 mars 1993, Rec. 1993, s. I-1416).

- 84 Även om de sistnämnda dokumenten skulle kunna utgöra ett godtagbart stöd för att alla eller en del av övervägandena i pappersmassabeslutet är riktiga beträffande vissa svenska företag till vilka nämnda beslut är riktat (se i detta hänseende generaladvokaten Darmons ovannämnda förslag till avgörande till dom av den 31 mars 1993, punkt 464-476), kvarstår ändå det faktum att domstolen inte godtog kommissionens huvudbevisning gentemot samtliga företag till vilka pappersmassabeslutet är riktat till stöd för förekomsten av en samordning av priserna och följaktligen för en överträdelse av artikel 85 i fördraget. Förstainstansrätten anser att domen på denna punkt i hög utsträckning kan påverka den bedömning som gjorts med avseende på de svenska företag till vilka beslutet är riktat.
- 85 Mot bakgrund av dessa omständigheter — utan att det är nödvändigt att undersöka vilka konsekvenser domstolens bedömning i punkterna 40 och följande i domen av den 31 mars 1993, beträffande de fel som fanns i meddelandet om anmärkningar, kan få på bedömningen av den överträdelse som de svenska företag till vilka beslutet är riktat ansågs ha gjort sig skyldiga till i form av en samordning av faktureringspriset — anser förstainstansrätten att kommissionen till följd av sökandenas begäran var skyldig — med stöd av artikel 176 i fördraget och av principen om god förvaltning — att med beaktande av domskälen i domen av den 31 mars 1993 ompröva pappersmassabeslutets lagenlighet i förhållande till de svenska företag till vilka beslutet är riktat och bedöma om de erlagda böterna skulle återbetalas med stöd av en sådan prövning.
- 86 Härav följer att skrivelsen av den 4 oktober 1995 inte endast utgör en ren bekräftelse av bedömningen i pappersmassabeslutet. Den innehåller utan tvekan ett kommissionsbeslut som fattats med stöd av artikel 176 i fördraget om att domskälen i domen av den 31 mars 1996 inte medför en skyldighet för kommissionen att ompröva sitt tidigare ställningstagande. Det är fråga om ett nytt beslut som sökandena kan väcka talan mot, vilket de har gjort inom den föreskrivna tidsfristen genom denna talan. Följaktligen kan talan upptas till sakprövning.
- 87 Förstainstansrätten anser inte att den ovannämnda domen i målet TWD Textilverke Deggendorf är till hinder för denna bedömning, eftersom sökandena enligt

denna bedömning inte ges möjlighet att kringgå tidsfristen för att väcka talan och följaktligen kringgå pappersmassabeslutets slutliga karaktär i förhållande till sökandena. Till skillnad från domen i målet Deggendorf — i vilken det ifrågavarande företaget inom ramen för ett förhandsavgörande gjorde gällande att ett beslut som det inte hade väckt talan emot inom den tidsfrist som föreskrivs i artikel 173 var rättsstridigt — avser domstolsprövningen i förevarande mål inte det ursprungliga beslutet, det vill säga pappersmassabeslutet, utan ett nytt beslut som har fattats med tillämpning av artikel 176 i fördraget.

88 I den mån kommissionen, med stöd av en omprövning av pappersmassabeslutet i enlighet med artikel 176 i fördraget, skulle ha kommit fram till att vissa konstateranden om överträdelser av artikel 85 i fördraget som de svenska företag till vilka beslutet är riktat ansågs ha gjort sig skyldiga till var rättsstridiga, är det nödvändigt att på detta stadium pröva kommissionens argument att den varken hade skyldighet eller rätt att återbetala böterna.

89 Vad gäller frågan om kommissionens rätt att återbetala böterna kan det konstateras att det visserligen inte finns några särskilda regler om återtagande av beslut som kommissionen har antagit med stöd av artiklarna 3 och 15 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 1962, 13, s. 204) om fastställande av överträdelser av nämnda artiklar och om åläggande av böter till följd av sådana överträdelser. Sistnämnda förordning är dock inte till hinder för att kommissionen till förmån för den enskilde omprövar ett sådant beslut när det är rättsstridigt i någon del.

90 I detta hänseende är det lämpligt att påminna om rättspraxis beträffande återtagande av administrativa rättsakter genom vilka dem till vilka denna rättsakt är riktad tillerkänns subjektiva rättigheter eller liknande förmåner. Enligt domstolen har

gemenskapsinstitutionerna, med reservation för skyddet för berättigade förväntningar och principen om rättssäkerhet, rätt att återta ett beslut som är gynnande för dem till vilka detta är riktat med motiveringen att det är rättsstridigt (domstolens dom av den 12 juli 1957 i de förenade målen 7/56 och 3/57 till 7/57, *Algera m. fl.* mot församlingen, Rec. 1957, s. 81, av den 3 mars 1982 i mål 14/81, *Alpha Steel* mot kommissionen, Rec. 1982, s. 749, och av den 26 februari 1987 i mål 15/85, *Consortio Cooperative d'Abruzzo* mot kommissionen, Rec. 1987, s. 1005).

- 91 Denna rättspraxis skall tillämpas a fortiori i fall då det ifrågavarande beslutet endast är betungande för den enskilde eller medför att han åläggs böter, vilket är fallet i förevarande mål. I ett sådant fall är överväganden om skydd för berättigade förväntningar och för rättigheter som företaget till vilket beslutet är riktat har förvärvat genom detta inte till hinder för att kommissionen återtar beslutet.
- 92 Följaktligen anser förstainstansrätten att kommissionen — i den mån den efter en omprövning av pappersmassabeslutet med beaktande av domskälen i domen av den 31 mars 1993 kommer fram till att vissa konstateranden om överträdelse av artikel 85 i fördraget som de svenska företag till vilka beslutet är riktat ansågs ha gjort sig skyldiga till är rättsstridiga — hade rätt att återbetala de böter som erlagts avseende dessa delar. I ett sådant fall var kommissionen enligt legalitetsprincipen och principen om god administration även skyldig att återbetala böterna i och med att något lagstöd inte längre fanns. I annat fall skulle artikel 176 fräntas sin ändamålsenliga verkan.
- 93 Kommissionen kan inte invända att budgetregler är till hinder för återbetalning av böterna. Dessa regler, som avser att säkerställa regelbundenhet i den finansiella förvaltningen inom institutionerna, kan varken åberopas för att begränsa enskildas

rättigheter eller för att hindra gemenskapsinstitutionerna från att följa en dom om ogiltigförklaring.

- 94 Av det ovan anförda framgår att kommissionen har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning genom att anta beslutet, eftersom det fastslås i detta att kommissionen varken hade skyldighet eller rätt att återbetala de böter som sökandena hade erlagt.
- 95 Följaktligen skall kommissionens beslut i skrivelsen av den 4 oktober 1995 om avslag på sökandens begäran om omprövning av pappersmassabeslutets lagenlighet ogiltigförklaras så vitt detta beslut avser sökandena.

Om de andra och tredje yrkandena enligt vilka kommissionen skall anmodas att återbetala en del av de böter som sökandena har erlagt, med tillägg för ränta

- 96 Sökandena begär genom sina två sista yrkanden att kommissionen skall anmodas att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domstolens dom av den 31 mars 1993 och i synnerhet återbetala en del av de böter som sökandena har erlagt, med tillägg för ränta.
- 97 Förstainstansrätten påpekar att dessa yrkanden, som innebär att förelägganden skall riktas till kommissionen, inte kan upptas till sakprövning. Gemenskapsdomstolarna har nämligen inom ramen för sin behörighet att ogiltigförklara en rättsakt enligt artikel 173 i fördraget inte rätt att rikta förelägganden till gemenskapens

institutioner (se exempelvis den ovannämnda domen *Conorzio Cooperative d'Abruzzo mot kommissionen*, punkt 18).

- 98 Det skall påpekas att det i artikel 176 i fördraget föreskrivs en kompetensfördelning mellan domstolarna och de administrativa myndigheterna enligt vilken det åligger den institution vars rättsakt har förklarats ogiltig att avgöra vilka åtgärder som skall vidtas för att följa en dom om ogiltigförklaring, såsom domen av den 31 mars 1993. Den berörda institutionen skall med förbehåll för domstolsprövning använda sig av det bedömningsutrymme som den innehar i detta hänseende för att rätta sig efter såväl domslutet och domskälen i den dom den skall följa som bestämmelserna i gemenskapsrätten (den ovannämnda domen i målet *Asteris m. fl. mot kommissionen*).
- 99 Beslutet att återkalla eller inte återkalla pappersmassabeslutet, eventuellt delvis, omfattas i första hand av kommissionens behörighet. Förstainstansrätten kan inte överta kommissionens roll vilken det åligger att med tillämpning av artikel 176 i fördraget göra denna bedömning.
- 100 Det framgår av det ovan anförda att det andra och det tredje yrkandet skall avvisas.

Rättegångskostnader

- 101 Enligt artikel 87.2 i rättegångskostnaderna skall tappande part ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom kommissionen har tappat huvuddelen av talan och eftersom sökandena har yrkat om ersättning av rättegångskostnaderna, skall kommissionen förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(andra avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) Kommissionens beslut i skrivelsen av den 4 oktober 1995 om avslag på sökandenas begäran om omprövning, till följd av domstolens dom av den 31 mars 1993 i de förenade målen C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 och C-125/85 till C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m. fl. mot kommissionen, av lagenligheten av kommissionens beslut 85/202/EEG av den 19 december 1984 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV. 29.725-Pappersmassa) ogiltigförklaras till den del nämnda beslut berör sökandena.

- 2) Talan avvisas i den del det yrkas att förelägganden skall riktas till kommissionen.

- 3) Kommissionen skall ersätta rättegångskostnaderna.

Vesterdorf

Bellamy

Kalogeropoulos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 10 juli 1997.

H. Jung

B. Vesterdorf

Justitisekreterare

Ordförande

II - 1221